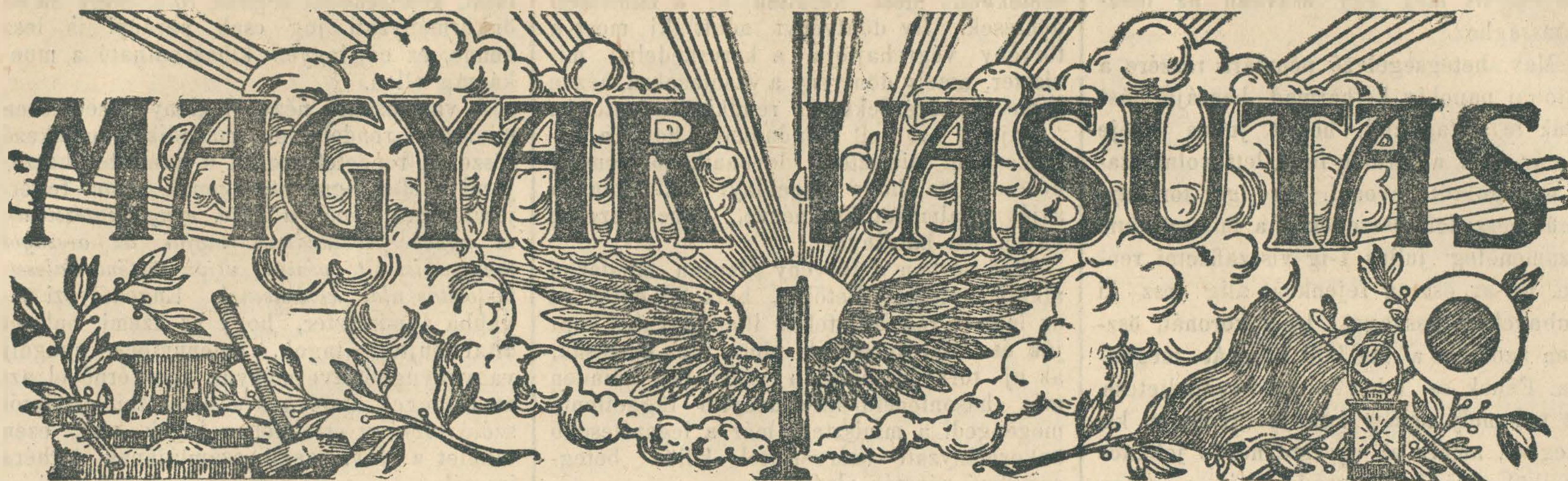

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 80 kor. Félévre — — — — — 4,80 kor.
Negyedévre — — — — — 2,40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Lapunk legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek miatt szombaton, e hó 28-án jelenik meg.

Közyülési meghívó.

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége 1908. évi február 2-án és 3-án Budapesten tartja

II-ik évi rendes közgyűlését.

Napirend:

1. A központi vezetőség jelentése.
2. A felügyelő választmány jelentése és a felmentvény megadása.
3. Új vezetőség megválasztása.
4. Indítványok.

A helyicsoporthoz képviselete az alapszabályok értelmében a következő módon határozatokat meg: Minden egyes helyicsoporthoz vagy befizetőhely 50 tagig egy küldöttet küld ki. Minden 50-en felüli töredék ugyan-csak egy küldött küldésére jogosít. Oly csoportok, amelyek több küldött kiküldésére vannak jogosítva, mandátumaikat egy küldöttre is átruházhatják, de háromnál több megbízással egy küldött sem bírhat.

Minden helyicsoporthoz annyi szavazattal bír, ahány küldött megválasztására jogosítva van. A kiküldöttek számát azon tagok száma határozza meg, akik után a közgyűlés egybehívása előtti hónapban a járulékok a központi bevételekhez.

A helyicsoporthoz két héttel korábban kötelesek a központi vezetőséget a küldöttek számáról értesíteni, hogy azoknak a megbízólevél elküldethessék. A napirendre vonatkozó indítványok legalább 8 nappal előbb írásban beküldendők a központi vezetőséghez.

Pászty Károly,
titkár.

Kiss Miklós,
elnök.

Tagjainkhoz!

A szövetség központi vezetősége által hozott határozat értelmében 1908. január 1-től kezdve új tagsági bélyegek kerülnek kiadásra. Az első osztályú bélyegek színe narancssárga, a második osztályú bélyegeké sötétzöld lesz. Az eddigi bélyegeket egyáltalán nem kell elfogadni 1908. január elsejétől kezdve, még az esetben sem, ha az 1908-ban teljesített fizetés az 1907. év valamelyik hónapjára szól.

*

Az összes helyicsoporthoz vezetőket, valamint a befizetőhelyek bizalmi férfait ez uton szólítjuk fel, hogy egész bélyegállományukat hiány nélkül e hó 25-ig juttassák hozzánk, mert ellenkező esetben nem szállíthatunk az új bélyegekből. A központi vezetőség.

Az egészségért és az életért.

Nagylelkűsége és okosságra hívjuk fel mindazokat, akiknek a legcsekélyebb közük, joguk, szerepük van abban az édes mindannyiunkat érdeklő dologban, amelyről itt szólni akarunk.

A Máv. betegsegélyező pénztára a maga régi szervezetében megszűnik, jobban mondva átalakul az új betegsegélyezési törvény értelmében. Ezentúl a többi sok között maga is szerve lesz az országos pénztárnak.

Ez átalakulás által felszabadul az a vagyon, melyet sok esztendőn keresztül gyűjtött és amely sok százezer koronára rug, talán millióra is. E vagyonnal a pénztár még mielőtt feloszlik, szabadon rendelkezik. A törvény csak azt a korlátot állítja e szabad rendelkezés elé, hogy a célnak a betegsegélyezés, tehát a közegészségügy céljaival egyeznie kell.

E hónap 22-én tartják meg a közgyűlést, amelynek döntenie kell ebben a kérdésben és mi nem tudjuk elég nyomatékkal megismételni a figyelmeztetést minden kategóriához tartozó küldöttekhez, hogy nagyon, de nagyon súlyos felelősséggel terhelik meg a lelkiismeretüket, ha ennek a szép vagyonnak a hovaforrásában nem olyan határozatot hoznak, amelyért köszönettel és hálával tartozzék nekik valamennyi vasutas. Azok is, akik ma dolgoznak, küzködnek a szertefutó sinek mentén és azok is, akiket majd az utánuk következő idők látnak ott robotolni és verejtékezni.

A felelősséget annál kevésbé hárítják el magukról a küldöttek, mert teljesen az ő kezükben van a rendelkezés joga. Itt semmiféle utasításnak nem tartoznak engedelmeskedni és semmiféle felsőbb óhajtatást nem kell, de nem is szabad respektálni, ha ez az óhajtatás nem olyan, amely a mi céljainkkal megegyezik. Ez a pénz a vasutasok pénze, ezt a vasutasok rakosgatták össze olyan krajcárokból, a melynek a levonása nagyon sokszor nagyon sok embert nagyon érzékenyen ért, mert egy husebédet vagy egyéb olyan szükségletet jelentett, amire éppen enélkül nem tellett a fizetésből. A krajcárokból lassanként százezrek gyűltek össze és ma nagy és nemes célokat lehet velük megvalósítani. Óriási bünt követne el a vasutasság önmagával és az utánuk következő nemzedékkel szemben, ha ezt a

soha vissza nem térő alkalmat akár a vizálkodásnak, akár holmi rosszul értelmezett szervilizmusnak ejtené áldozatul.

Most rögtön, a tizenkettedik órában, össze kell ülniök mindazoknak, akik akár személyük szerint, akár a vasutasság valamely érdekképviselői testületében elfoglalt állásuk alapján hivatva vannak arra, hogy a 22-iki közgyűlés határozatát irányítsák. Minden ellentétet félre kell tenni arra a kis időre, amely az ez ügyben való egyöntetű álláspont meghatározására és elfoglalására szükséges. Aki ebbe a kérdésbe bármilyen egyéb tekintetet belekever, mint az összesség kétségen felülálló érdekét, az súlyos gonosztettet követ el, amely nem fog megtorlás nélkül maradni.

A határozathozatal ennek az értekezletnek és különösképp a közgyűlésnek lesz a feladata, de néhány irányító szempont feltárása elől el nem zárkozhatsz.

Annak a rettentő kórságnak, amely az egész világon és Magyarországon is garázdálkodik legféltetlenebbül: a tüdővésznek, ez országban évente 40.000 ember hóhérjának, a vasutasok között is áldozata van. A tudomány ezidő szerint tehetetlenül áll e romboló hatalommal szemben, de a teljesen elkülönített kezelés, egészséges levegőben való tartózkodás, megfelelő táplálék, szigorú tisztaság által csodás eredményeket tudnak ma is elérni. Ez azonban csakis e célra berendezett szanatóriumban lehetséges. És ebben az országban, ahol a legbővebb aratása van a tuberkulózisnak, alig van néhány embernek helye e célra épült szanatóriumban. Milyen áldás, micsoda fényes jótétemény lenne a betegsegélyező pénztár vagyonán ilyen, csakis a vasutasság rendelkezésére álló szanatórium építése.

Hány ember kerül éven át a vasutasok közül abba a helyzetbe, hogy kínzó betegsége ellen valamely gyógyfürdőben kellene enyhülést vagy gyógyulást keresnie és szenvednie vagy elpusztulnia muszáj, mert nincsen módjában fürdőbe utazni. Nem volna-e örökszerű cselekedet a felszabaduló vagyonból ilyen célú alapítványt alkotni?

Aki okosabb, mondjon jobb, alkalmasabb tervet, jelöljön meg nemesebb célt. De akiken mulik a dolog, fogadják is el a legjobbat és legnemesebbet, azt, amelyik a legtöbb szenvedőnek legáldásosabb módon nyújtja és biztosítja az enyhülést.

És van itt még egy szavunk az összvasutassághoz.

A Máv. betegsegélyző pénztára részére a legutóbbi napokig kétharmad hozzájárulást vontak le a tagoktól, holott július elseje óta már csak a járulék felét lett volna szabad a tagoktól levonni. Az így törvénytelenül beszédett összegeket a minisztérium visszamenőleg július 1-ig visszafizetni rendelte. Ez az összeg fejenként alig tesz ki számbavehető összeget: 1—2 koronát, összesen azonban a 100.000 koronát meghaladja. Ennek se lehet egyéb rendeltetése, mint valamely nemes közcél. Azzal a kis összeggel, amely az egyesre nézve jelentőségnélkül való, ha összeadjuk és a maga egészében fordítjuk valamire, gyönyörű célokat lehet megvalósítani. Nem hisszük, hogy akadjon egy is a vasutasok között, aki ragaszkodnék a maga néhány hatosának a visszafizetéséhez, ha megtudja, hogy micsoda nagy ügynek szolgál vele, ha bent hagyja ezt az amugy is már befizetett összeget egy közös cél megvalósítására.

Mindenkit, akiben a jó ügy szeretete él és akiben van erő és képesség, hogy a terv kivitelét előmozdítsa, minden ember-szerető vasutast felszólítunk ez ügyben az együttműködésre, nagylelkű és okos cselekedetre.

Gondoskodnak rólunk.

Elénk emlékeztetésében van még munkástársainknak az az agitáció, amit szervezetünk folytatott a múlt év folyamán a balesetről szóló törvényjavaslat ellen. Az ország számos helyén tartottunk gyűléseket és bebizonyítottuk, hogy a törvényjavaslat visszavonását jelent a vasutasokra nézve. Az eddigi joggyakorlattal szemben a felvilágosítás ezen munkája nem tetszett a hatalmas államnak s következett a gyűlés vasutasszónokai ellen a jegyzőkönyvezés, rációképpen pedig a szabadjegymegvonás.

Azóta a törvényjavaslatból törvény lett és a különböző körülményekből felmerült

esetekből, most kerültek ki a miniszteri döntések. Ily döntvényt adott ki most a törvény végrehajtója, a kereskedelmi miniszter, amely döntvény a vasutasokra nézve nemcsak közérdekű, de rendkívüli fontos is.

Sajnos, azt kell mondanunk, hogy a kereskedelmi miniszter idevonatkozó rendelkezése nem hogy jogelőnyt biztosítana a saját alkalmazottaira nézve, hanem ezekre egyenesen hátrányos.

Első sorban a törvény alapján mindazon alkalmazottakat illetőleg, akik 20 héten át az intézet részéről teljes illetményüket kapják és 2400 koronánál nincs több fizetésük, az új törvény alapján szervezett minden más hasonlócélu intézménytől függetlenül megengedi a miniszter már a legszélesebb önkormányzati szervezettel külön betegsegélyző pénztár alapítását.

Ennek a külön betegsegélyző pénztárnak alapszabályai a kereskedelmi miniszter által immár jóváhagyattak, csak a szolgálati rendtartás 29., illetve 39. szakasza értelmében a pénzügy- és belügyminiszter és a horvát bán hozzájárulása szükséges.

Legszélesebb önkormányzati jogot ígér a kereskedelmi miniszter e mai napig ismeretlen új betegsegélyző pénztárnak. Anélkül, hogy a kritika határát csak egy lépéssel is túl lépőnk, micsoda önkormányzati intézmény lehet az, amelynek alapszabályai az érdekeltek előtt még mai napig is ismeretlenek? A legutolsó asztaltársaság is, mielőtt megalakulna, tagjai között megvitatja alapszabályait. Hát önkormányzati jog az, mikor a kész alapszabályokat a miniszter bevezetett tényként állítja oda az érdekeltek elé? Ha ezt önkormányzati jognak hívják, akkor egy cári ukáz is alkotmányosságot jelent.

Van azonban ennek a rendelkezésnek más háttere is. A régi betegsegélyző törvény alapján tudniillik az alkalmazottak képviselője minden kétharmad volt, csak a Máv.-nál volt meg a paritás. Most, hogy az új törvény minden betegsegélyző pénztárban behozta a paritást, a képviselőket, azaz a Máv. betegsegélyző pénztára is az intézettől különálló és független intézmény fenhatósága alá került. Ezt a fenhatóságot akarja az állam legnagyobb ipari vállalata: a Máv. megszüntetni, azért csinál külön betegsegélyző pénztárt. Ur akar lenni a maga portáján és az alkalmazottainak költségén. Mindenesetre, ha ezen új alapszabályok napvilágot fognak

látni, gondoskodni fognak róla, hogy ha az önkormányzati jog csak parányi is lesz benne, ez ne legyen kihasználható a munkásság ellen.

A vasutasokra nézve leglényegesebb ezen miniszteri rendeletnek második rendelkező része. A rendelet szerint a miniszter hozzájárul a Máv. igazgatóságának azon felterjesztéséhez, hogy a Máv. nyugdíjintézetének és nyugbérpénztárának tagjai az országos munkásbiztosító pénztár útján történő balesetbiztosítás alól kivétesse. Engedélyezi továbbá a miniszter, hogy az üzemi baleset által sujtott tagok, amennyiben nyugdíj vagy nyugbérélvézményük nem érne el azt az összeget, amelyhez a balesetbiztosításról szóló törvény értelmében joguk van, ezen többlet a Máv. üzemi számlájának terhére irassék.

De vegyük lényegében, mi tulajdonképpen e rendelet értelme? A törvény értelmében a Máv. is köteles volna mint ipari vállalat alkalmazottait baleset ellen biztosítani. Miután a baleseti járulékot a törvény szerint a munkaadó fizeti, eszerint a Máv.-nak is kötelessége volna, biztosításra kötelezett tagjai után fizetni. Miután a Máv.-nak meg lehetős számban van oly alkalmazottja, akiket biztosítani kellene, tehát a Máv. üzemi számláját szép summa pénz terhelné. Erre persze a mai kvótaemelő világban gondolni sem szabad, minden egyes fillérre szükség van az állampénztárban, még akkor is, ha az elszerencsétlenedett emberek bőrére is megy ez. Megeshetik, hogy lesznek vasuti alkalmazottak, akiket baleset ér, hogy nyugdíj- vagy nyugbérjáruléku nagyobb keresetük 60%-nál, ezeknek egy fillér sem jár, örüljenek, hogy oly baleset érte őket, amely nem az életüket, hanem csak testi épségüket vette el.

Azonban nem tudjuk, hogy a Máv. nagytekinetű igazgatósága honnan vette azt a mélyeséges szociálpolitikai belátást, hogy baleset esetén a nyugdíj- és a nyugbérpénztár alapszabályait a terhére támaszkodik? A nyugdíj- és a nyugbérpénztárak nem azzal a céllal alakulnak, hogy tagjaikat baleset esetén ellátmányban részesítsék. A nyugdíj- és nyugbérpénztár hivatása mindenütt a világon az, hogy tagjait munkaképtelenség és rokkantság esetére biztosítsa. Hiszen a Máv. nyugbérpénztár alapszabályainak utolsó reformjánál a Máv. hivatalos

A fűtő karácsonya.

Az egész uton azon törte a fejét, hogy mit vegyen a gyerekeknek.

A nagyobbik most járja az első osztályt. A kisebbik még az édes anyja szoknyája körül tipeg-topog.

Esténként, lefekvés előtt, a nagyobbik a sarokba huzza a kisebbiket, lehevernek a földre és a nagyobbik mesél a kisebbiknek, aki olyan kedves selypítéssel mondja utána:

Édesz Jézusz ajja téjünk
Tálacsonyfát hozzá nétünk.
Cifja babát, babaruhát,
Zovat, tajdot, tisztatonát.

Egyszer-kétszer az apjuk is végighallgatta a mesét. Ugy hozta a szolgálat sorja magával, hogy otthon maradhatott. Majd megette örömeiben a játszadozó gyermekeit.

— Meglássátok, hoz nektek a Jézuska mindent, csak jók legyenek.

A felesége mondta, mikor éjszakánként a szolgálatból hazavetődött Debreczeni István, a fűtő, hogy minél közelebb van a karácsony, annál jobban örülnek a gyerekek. Igazán venni kéne valamit szegényeknek. Lám, a főmérnök ur gyermekeinek tavaly is milyen szép karácsonyfájuk volt. Egész újévig minden este égett a karácsonyfa az első emeleti lakás nagy ebédlőjében és még a pesti vonat utasai is irigykedve bámulták a vakítóan csillogó-ragyogó fenyőszálat. Sőt még azt is mondták:

— Istenem, milyen boldogok lehetnek a főmérnök gyermekei.

Hogy a nagymama a múlt karácsonykor itt járt, aztán kikísérte az állomáshoz, a kis

Iluska megpillantotta a főmérnök-gyerekek karácsonyfáját.

— Netem isz dujeát med a tajácsonyfát! Sirt, oda akart menni, alig lehetett lecsítani azzal az ígérettel, hogy jövőre neki is meggyújtják a karácsonyfát.

No most már itt van az a „jövőre“.

Mit vegyen a gyerekeknek Debreczeni István, a fűtő? Ha akkora karácsonyfát, annyi sok mindent akarna venni, mint amennyit a főmérnök gyerekei kapnak, ráldozhatná egy havi fizetését, ha ugyan elég volna.

Mikor a vonat Pestre ért, Debreczeni István elvégezvén a mozdony körüli dolgát, bement a városba. Micsoda karácsonyfa-vásár van egyik-másik helyen! A szegény asszony, hóna alatt egy-két krajcáros fenyőfággal, siet a fiához. A gazdag, selymes ruhájú nagyságok után hordárok, szolgák cipelik a hatalmas ágakat. Aztán a boltokban mekkora a forgalom! Cifra papir, aranydió, cukorangyal, porcellánbaba, fakatona, mind-mind csődíti be a vásárló publikumot.

Debreczeni István is bevásárolt. Vett karácsonyfát, vett babát, katonát, mindent. Majd kikoplalják valahogy az árát. A gyerekeknek hadd legyen örömük. Aztán ugy esett a dolog, hogy karácsony estéit otthon töltheti, nem úgy, mint tavaly.

Teljes meglepődés, tökéletes boldogság szállt a szívébe, mikor erre az estére gondolt. Pedig mennyi keserűség feküdt a lelkén!

A forda szerint vonattal hazaérkezvén, sietett szeretettei közé. A nagyobbik gyermeket nem találta otthon, még nem jött haza a

szomszédából, ahová játszazozni ment. A kis leányka, Ilus, a szobában játszazozott és nem vette észre, hogy a kis Jézuska meghozott már mindent, oda rakta a kamarába.

Az anyjuk ott fogja elosztani, hogy melyik kié legyen, ha majd lekerül a karácsonyfáról. Ott állítja, disziti fel a karácsonyfát. Mikor besötétedik, belopják a szobába. A gyerekeket addig a konyhában foglalkoztatják valamivel. Aztán meggyújtják azt a sok apró gyertyát. Az apjuk csenget. Az anyjuk kimegy a konyhába. Megint csengetés hallik. A gyerekek figyelnek.

— Mama kérem, mi az?

Ujabb csengetés.

— Alkalmasint itt járt a kis Jézuska.

Beszaladnak a szobába. Az asztalon ott ég a karácsonyfa, ott van a baba, a kard, a kis katona. Micsoda öröm lesz ez!

Debreczeni István lefeküdt, mert a nehéz szolgálat és a hosszú ut kimerítették. Iluskát kivitte az édes anyja a konyhába, ne háborgassa örökös kérdezősködéseivel az édes apját. El is aludt Debreczeni István mindjárt és a szegény ember olyan szépeket álmódott a karácsony estéről...

*

Amint János bácsi, a fűtőházi értesítőhordó kinyitotta a konyhaajtót, a kavargó szél egy csomó havat seprte be.

— Tyűh, a jégén kopogóját, ez aztán szép karácsony lesz.

— Mi baj, János bácsi? — kérdezte az asszony.

— Itthon van Pista? Értesítést hoztam.

Debreczeni Istvánt a beköszöntés és beszélgetés zaja felébresztette.

lapja kérkedve dicsekedett, hogy a nyugbérpénztár már *munkaképtelenség* esetén is ad ellátmányt. Szintén ki rit a sorokból, hogy ez az intézmény olyan, amely a Máv. munkásairól *tisztán akkor gondoskodik, ha munkaképtelenek lesznek*. Sajnos, nagyon rövid idő kellett ahoz, hogy a nyugbérpénztár balesetbiztosító pénztárrá változzék.

Hogy azonban a Máv. szociálpolitikájáról világos képet nyerjünk, rá kell mutatnunk, hogy ezen rendelkezés szerint mi különbség a Máv. és egy magánvállalat alkalmazottja közt? *A Máv. alkalmazottai fizetnek járulékot és így baleset esetén az ellátmányt a saját pénzükből kapják, míg a magánvállalat alkalmazottjai nem fizetnek egy fillért sem és baleset esetén mégis részesülnek ellátmányban*. Ez a legkényelmesebb mód a törvény kötelező ereje alól kibujni. Amire a legszegényebb kisiparos kötelezve van, az alól a miniszter ur önönmagát, illetve a vezetése alatt álló intézményt felmenti.

Ilyen precedensre nincs példa egy kultur-nemzet szociálpolitikájában sem. Nézzünk csak át Ausztriába. Ott is van államvasut, ott is van nyugdíj- és nyugbérpénztár, sőt balesetbiztosítás sokkal előbb volt, mint nálunk. Ott azonban baleset esetén a vasuti alkalmazott nyugdíj-, illetve nyugbérpénztári járulékot kap és kapja a balesetbiztosítási járulékát is. Az osztrák államférfiaknak volt elég helyes és józan érzékük disztिंगváltni e két intézmény között. Csak Magyarországon sokalják a vasutasok e követelésének jogosságát és éppen olyan vállalatnál, ahol a baleset mindennapos.

De szintén meglepőnek tartjuk, hogy a miniszter a nyugbérpénztár alapszabályaihoz csatolt azon függelékét, mely a fenti rendelkezéseket tartalmazza, jóváhagyta. Hát tárgyalta a nyugbérpénztári központi bizottság az alapszabályok ilyképpen reformját? Mi ugy tudjuk, hogy nem. Hát akkor minek ez a központi bizottság? Eddig is csak parádénak volt, de ha már most mellőzik, akkor egyáltalában minek is létezik? Ez az a híres önkormányzati jog, hogy még az érdekelték véleményét sem hallgatják meg? Mert hiszen csak véleményezési joguk van, a döntésnél, a határozatnál csak kisebbséget képeznek. Ha már ezt sem respektálják, akkor világos, hogy a Máv. minden ugynevezett *jóléti* intézményében korlátolt ur

akar lenni. Az állam én vagyok, azt teszek, amit akarok, gondolja a Máv. atyuska igazgatósága.

De van ezen rendeletnek még egy sérelmes része. A magánvállalatoknál, ha az alkalmazottat az üzem szüntelése közben, vagy azon kívül baleset éri, választott bíróság állapítja meg, hogy a balesetet szenvedettnek van-e jogosultsága baleseti járlékra? Ha ezen választott bíróságban a jelen törvény alapján az alkalmazottak paritás alapján is ülnek, de legtöbb esetben van annyi erkölcsi sulyuk, hogy a balesetet ért munkásnak jogait megvédjék. De ki védi meg a Máv. alkalmazottat? A Máv. mint munkaadó, ha sajnálja alkalmazottait baleset ellen biztosítani, hát várható-e tőle egyéb, minthogy ily esetben nem a humanizmus, hanem bizonyos méltányosság alapján fog eljárni?

Ezen rendeletekkel szemben a vasutasoknak csak egy mentsvárjuk van és pedig az, hogy az 1874. évi XVIII. törvények alapján joguk van igényüket bírói uton érvényesíteni. Miután az új helyzetből kifolyólag a bírói joggyakorlat még nem fejlődött ki, tehát bírálatot sem lehet mondani. Azonban tekintve azt, hogy hazai bíróságaink eddig a legtöbb esetben bizonyos liberális jogállapotot teremtettek meg, remélhető talán, hogy az új szituációval szemben sem fognak új jogszokást teremteni.

Mindenesetre édes-kövés reménység ez az elszerecsétlenülendő vasutasoknak. Mig ilyen baleseti pör véget ér, addig a szerecsétlen vasutas végig járja a nyomorúságnak minden kálváriáját és elfogadja azt az elvet, hogy jobb egy sovány egyezség, mint egy kövér pör.

Most, hogy ezen miniszteri rendelkezések érvénybe léptek, a nyugbérpénztári központi és kerületi bizottságoknak lesz kötelességük, hogy erélyesen fellépjenek, illetékes helyen felszólaljanak, bebizonyítsák, hogy a *nyugdíj- és nyugbérpénztár eltért az eredeti és tulajdonképpen hivatásától*. De szervezeteinknek is kötelessége erélyesen állást foglalni ezen rendeletek ellen. A mi bőrünk-ről, a mi jövőnk-ről van szó. Nem lehet érv az, hogy a Máv. pénztárában egy pár koronával több maradjon akkor, amikor tízezeknek jövőjéről van szó. Ha törvény, hát legyen az egyformán kötelező minden-

kire nézve, akár szegény ember, akár hatalmas állam. Az, hogy az állam bujik ki egy törvény rendelkezése alól, az fejtetőre állít minden jogfogalmat.

Minden rendelkezésünkre álló erővel, az agitációnak minden felhasználható módjával használjuk fel az alkalmat, hogy ha már van Magyarországon balesetbiztosítási törvény, hát legyen az ott is végrehajtva, ahol legtöbb baleset történik a vasutnál.

SZEMLE.

Főfelügyelő mint munkáslap szerkesztő.

Nem utolsó dolog ám az, ha egy Máv. főfelügyelő arra fanyalodik, hogy munkáslapot szerkesszen. Még akkor is nevezetes esemény, ha az az illető főfelügyelő ur a nyugdíj édes gyönyörűségeit élvezi. Mert sejti, hogy a vasutas munkásság szolidaritása olyan erő, amelyet a kormány aklába betereni nem lenne éppen haszonnélküli válialkozás. Ő ugyanis az eltévedt báránykákat visszaakarja terelni arra a legelőre, amelyiken még rövid két évvel ezelőtt legelészett és élénk emlékezetében van, hogy Polónyi Géza diadalkocsiját nem egy, most már szervezett vasutas vontatta ama nagy diadalünnep napján, amikor nemzeti hőseink tartották meg bevonulásukat a vörös bársonyszékekbe. Hanem hát az ördög tudja, valami lellette a vasutasokat, hogy olyan hirtelen hátat fordítottak a nagy demokrata nemzeti hősöknek. Hirtelen kinyílt a szemük s egész tömegek ismerték fel ugyszólván önmaguktól, hogy hol van az ő igazi helyük. A főfelügyelő ur szeript pedig ez öreg hiba, ennek nem lett volna szabad meg történnie.

Hát ha már megesett ez a kis baleset, ilyenkor az ember olyan eszközöz folya-modik, ami éppen a kezégyébe akad s igyekszik, hogy az, ha lehet, mind a két félre nézve haszonnal járjon. A vasuti munkásoknak az a nagy haszna lenne belőle, hogy a főfelügyelő ur felvilágosítaná őket, hogy nagy tévedésben vannak akkor, amikor azt hiszik, hogy a megtisztult közéleti szellem nagy irányítói nekik ellenségeik; azután meg hát az a főfelügyelői penna mégis csak simábban fog, mint a „Magyar Vasutas“ durva, érdes és sokszor kiméletlen pennája, amely a jószívű főfelügyelő urnak annyi méltó felháborodást okozott, amikor a vasutasok szerető édes atyját, Kossuth Ferencet úgy állította oda a vasutasok elé, ahogyan odaállítani kellett. Aztán meg hát az a „kipróbált politika“, amely a Máv.-nál mindig annyira bevált, az is megérdemli, hogy olyan előkelő penna vegye oltalmába, mint a főfelügyelő uré. Más ugy sem teszi. Hogy mennyire nem, arról meggyőződhetik a magasztos gondolkozású főfelügyelő ur mindennap, ha a napilapok közgazdasági rovatait naponta figyelemmel átböngészi; azokban a Máv. „kipróbált politikájáról“ ugyancsak furcsa dolgokat fog hallani. Azt elhisszük, hogy a kipróbált politika most már minden vonalon kezd csüttörtököt mondani s alig hisszük, hogy a főfelügyelő szerkesztő urnak módjában állana az idő kerekét megfordítani, különösen nehezen fog sikerülni azon a vadászterületen, amelyet nagyon bölcsen kiszemelt magának, a munkások meghódításán.

A főfelügyelő ur vállalkozása más oldalról neki sem lehet éppen káros dolog, mert hiszen 40.000 korona pausálé a mai pénz-szük világban nem megvetendő „kormány-segítség“ ám! Mindenestire nevezetes dolog, hogy a hazafias bánatban öszülő főfelügyelő ur a küzdelmet velünk csakis a kormány atyai jóindulatával és 40.000 koronájával bírja felvenni. Nekünk csak lelkes katonáink vannak, akiknek példás szervezkedése minden kormányjóindulat és pausálé nélkül is hatalmasra növelte lapunkat s így mosolyogva nézzük a főfelügyelő ur legújabb üzleti vállalkozását. Elvégre, ha a „Független

— Mi baj történhetett?

Debreczeni rosszat sejtett, felugrott és kiment.

Ugy van, János bácsi csakugyan értesítőt hozott. A karácsonyi forgalom torlódást idézett elő. Külön személyvonat indul és Debreczeni Istvánnak menni kell, még pedig azonnal. Isten veled, szép karácsonyest!

Nem volt idő az érzelgésre, a zugolódásra, a kesergésre. Debreczeni Istvánnak a szíve összefacsarodott, amikor megcsókolta feleségét, gyermekeit. A kapuban meghagyta az asszonynak:

— Aztán meggyujtsd a karácsonyfát. Pont 6 órakor gyujtsd meg, hadd tudjam én is, mikor van nálunk karácsony...

Az asszony sirva ment be.

Jobban csillogott a szeme a könytől, mint az az aranyos dió, amit a zöld ágacsákra akasztott...

*

Mikor a vonatvezető jelt adott az indulásra, mikor a mozdonyfűtő felsivított, abban a pillanatban gyult ki a főmérnök ur gyerekeinek a karácsonyfája. Debreczeni István a mozdonyról belátott hozzájuk. A főmérnök ur ott mosolygott boldogan. A gyerekek ugrándoztak, nevetgeltek...

Amint a vonat kiért az állomáshól, a töltes melletti kerítés rostélyain át Debreczeni a lakása ablakát vigyázta, leste. Még sötét volt az ablak. Még nem gyult ki a karácsonyfa...

Még jobban nekifogott az idő a havazáshoz. Bolondos szél vitte, kavarta a kövér hópihéket.

Debreczeni István a mozdony pislogó lámpájánál meg-megnézte az óráját. Éppen

6 óra volt... Az ő házában most gyujtja fel az asszony a karácsonyfát. Hogy örülhetnek a gyerekek! A kis Iluska mennyire tapsolhat a ragvógó karácsonyfának, a lovas katoná mlyen begyesen himbálódik a zöldágon, az aranydiók között. A karácsonyi kalács ott pirul a tepsiben. Csak az asszony szomorú, nagyon szomorú...

Valami állomásra érkeztek be. A szolgálattevő tiszt rettenetesen káromkodott, hogy még karácsony estéjén is külön vonatokkal zaklatják és nem hagyják békében tarokkozni a restiben...

Végtelen sikszágon szaladt keresztül a vonat. A hótengerben, a szürke, ködös égbén elveszett a barna füst, a lokomotív tűzszeme. Debreczeni István kihajolt a mozdonyból. Valahonnan harangzugás hallatszott. Talán éjfél misére harangoznak...

Rettentő recsegés-ropogás. A kazánok szétrobbantak, a kocsik egymásra ugráltak. Velőtrázó kiáltások, jajveszékélések. Pokoli fény... Égne a kocsik. Két vonat ütközött össze karácsony éjszakáján... Debreczeni István, a fűtő, ott fekszik a romok között. Piros vére megfesti a havat. Hidegűlő testére hull, ráfagy a hó...

A karácsonyfa gyertyái kialudtak. Iluska alszik. Boldogan szorítja keblére a porcellánbabát. A nagyobbik gyerek a lovaskatonát tartja a kezében és még álmában is mosolyog...

Az a szomorú asszony még most sem alszik. Az ura sorsának szomorúsága nem hagyja aludni...

Kint meg egyre hull a hó.

Karácsony reggele van.

Magyarország" című napilap megjelenhetik a nyilvánosság kizárásával, miért ne lehetne méltó társa a főfelügyelő ur által megindítandó sajtótermék Rónai Mór úti üzleti vállalkozásának.

Még egyet akarunk mondani az önzetlen és emberbarát főfelügyelő urnak. Ha már 40.000 koronáért valami szépet és hasznosat akar produkálni, ne a munkásság körében keresse erre a terrénomot. Maradjon csak a saját brancsánál. Ott iparkodjék kitanítani kollégáit, hogy mi is az az elvhűség, hogy nem szép dolog, ha az ember kormányváltozások szerint úgy csereberéli az elveit, mint a piszkos fehérműt. Hiszen még csak két évvel ezelőtt saját maga a vállalkozó szellemű főfelügyelő ur is lelkes darabont volt, ma pedig Kossuth Ferenc-imádatra akarja megszervezni a Máv. munkásságát, hogy aztán adandó alkalommal egy újabb politikai iránynak tehessen velük hasznos szolgálatokat.

Az aranygalléros urak önértetének fejlesztése méltóbb feladata lehetne a főfelügyelő urnak; ott tessék gyógyítani, ahol a korrupció a legnagyobb, ahol erényszámba megy a denunciació s ahol a féltüzlött existenciák gombamódra lepik el a hivatalos szobákat. A munkások úgy sem hederítenek a főfelügyelő urra, hiszen nem az ő vértükből való vér s tudják nagyon jól, hogy csak a liba lehet olyan ostoba, hogy a sorsát a rókára bizza.

Még sem helyezik át.

Megirtuk a multkoriban, hogy Sarkady Lajos főellenőrt, a győri állomás főnökét, a budapesti józsefvárosi teherpályaudvarhoz helyezték át. Ez az áthelyezés előléptetés számba ment volna s szinte azt kellett hinnünk, hogy az igazgatóság jutalmazni kívánta Sarkady urat, amiért a győri sztrájkot oly ügyesen előidézte.

Az előléptetésből, amely jókora anyagi haszonnal is járt volna, most még sem lesz semmi. A hivatalos lap ugyanis a következő rövidke hírt közli:

Áthelyezés hatályon kívül helyezése.
Sarkady Lajos főellenőr, állomásfőnöknek Győrből Budapest-Józsefváros állomásra történt áthelyezése hatályon kívül helyeztetett.

Sarkady ur tehát marad, ahol volt, a győri vasutasok legnagyobb bánatára, a józsefvárosiak legnagyobb örömére.

Betegségély a gépgyárban.

Proletárbetegsége volt egy gépgyári lakatosnak. „Kihuzta” a táppénzét, most pedig mehet. Kereshet magának foglalkozást ott, ahol tetszik, s hogy éhen ne haljon, kap 150 koronát is. Erről tanuskodik az alábbi levél is.

Folyó évi november hó 10-én hozzánk benyújtott kérvényére Önnek egyszer és mindenkorra szóló segély címén 150 kor., szóval: egyszázötven korona engedélyeztetett, amiről azon hozzáadással értesítjük, hogy ezen összeget szabályszerűen helyezett nyugtája ellenében, mely személyazonossága B7 ügyosztályunk főnöke által igazolandó, gépgyári pénztárunknál felveheti.

Egyben tudatjuk Önnek, hogy Önnek a szolgáltatást, jelen iratunk keltétől számított 14 napra felmondjuk s felhívjuk, hogy munkakönyvét B7 ügyosztályunkban vegye át.

Budapest, 1907 december hó 6-án.

Roth Pál
királyi tanácsos, gyárfőnök.

De jó dolguk van Roth Pál uréknak, akiket nem gyötör a tuberkulózis, akinek nem mondanak fel, amiért betegek.

A pragmatika nevében.

Felhívjuk a zágrábi üzletvezetőséget, hogy a pragmatika megfelelő szakasza értelmében a legszigorubb utasítsa a **balaton-szentgyörgyi fűtőház-vezetőt**, hogy a vérlázító, durva bánásmóddal hajjon fel, mert az már még sem tűrhető, hogy a holtrafáradt mozdonyfűtőket ilyen jelzőkkel illesse: „te marha, te bugris, te bűdös paraszt”.

Ilyen durvaságot meg a vasszegyelem

alatt nyögő katonák sem tűrnek meg, azokban is számos esetben a fellázadt indulatok lettek urra.

Elvárjuk a zágrábi üzletvezetőségtől, hogy ettől az alacsony műveltségű embertől meg fogja védeni a mozdonyfűtőket, akik meg is érdemlik a védelmet, mert a vasuti forgalom lebonyolításában a mozdonyfűtőket illeti az oroszlanrész.

A nyugdíjintézeti választásokhoz.

A magy. kir. államvasutak nyugdíjintézete ügyeinek vezetésére és a nyugdíjalap kezelésére hivatott bizottság választása alá eső 8 rendes és 8 póttagjának mandátuma 1907. év végével lejárván, új választás vált szükségessé.

Az alapszabályok 26. cikke értelmében ezek a bizottsági tagok a nyugdíjintézetnek összes tagjai által a Budapesten lakó tagok közül választatnak. A választás szavazási ívek beküldése által olyképp történik, hogy a bizottság elnöke által kitűzött nyolc napi határidő alatt beérkezett szavazatok közül a legtöbb szavazatot nyert 8 tag rendes, az ezek után legtöbb szavazatot 8 tag pedig póttag lesz. Ugy a rendes, mint a póttagokból 6 a tisztviselő, 2 pedig az évi fizetéssel bíró egyéb alkalmazottak közül választandó.

Mindezt csupán azért közöltük le, hogy az „egyéb alkalmazottak” gyönyörködhessejenek ebben. Amig ugyanis a tisztviselők csupán egynegyed részét képezik a nyugdíjpénztár összes tagjainak, addig a bizottságban $\frac{3}{4}$ részben vannak képviselve. Az „egyéb alkalmazottak” részére, bárha az összes tagok háromnegyed részét képezik, csupán két mandátum jutott. Gyönyörű arány! De ugy látszik, az érdekeltek meg vannak ezzel elégedve s akkor nekünk sem lehet ez ellen kifogásunk.

Kapkodás.

Lakatos József urnak teljes 4 hétre volt szüksége, amig november 15-iki számunkban közölt „Csalátek” című cikkünkre a választ össze tudta tákolni. Ebből is látható, hogy Lakatos ur azért választotta a fenti címet, hogy igazolja, miként ő egy cseppet sem kapkod. Hát tisztelettel jelenthetjük, hogy azt a parányi jó véleményt, amivel eddig Lakatos urról tápláltunk, a „Kapkodás” című „cikkével” végleg ledöntötte.

A hazafiságot nem akarjuk érinteni, Lakatos ur csak *műhazafi*. De azt csak elismeri jó maga is, hogy *olvasatlan, tudatlan*. Aki olvasott, az nem írja, hogy a fekete szín nemzetközi gyászszín, mert bizony a keleti népeknél fehér a gyász színe, a nemzetközi papságé az ibolya. Hanem a vörös szín, az egész világon, a forradalom színe. Hogy a zöld mindenütt a remény színe, a fehér az ártatlanságé, ez új dolog! Mert Lakatos urék így tanítják, hát hinnünk kell! Ennek alapján megteszi Lakatos ur a zöldet és a fehéret is nemzetközinek, s csodálkozunk, hogy nem veszi észre, hogy ezzel csak a mi malmunkra hajtja a vizet.

Igenis, a színek is nemzetköziek. Nemzetköziek az összes vallások, az a vasdarab, amelylyel Lakatos ur a kenyerét keresi; az a kenyér, amelylyel táplálkozik, is nemzetközi. S ha minden nemzetközi, miért ne vallja a vasuti munkásság is, hogy az az *osztrák* vasutas, akit éppen úgy elnyomnak, mint őt magát, szívéhez közelebb áll, mint az a *magyar* tőkés, aki kizsákmányolja? Ez a munkásság nemzetközisége.

De tudatlan is Lakatos József ur. Arról a végtelen szószátyárkodásról, amit őt hasábon keresztül folytat, nem érdemes megemlékezni. Két dologra ki kell azonban térnünk. Lakatos ur azt állítja, hogy a *Magyar Vasutas* mindig csak 75% táppénzt követelt és most a munkások teljes napiért kapnak betegség esetén.

Hát Lakatos ur, vegye tudomásul, hogy *ezzel becsapták a munkásokat*. Az új törvény előírja, hogy a *vállalati pénztárak* csak az esetben tarthatók fenn, ha tagjaik részére táppénz gyanánt teljes napikeresetük felét adják.

Lakatos ur napibére 4 korona (példaképpen!). A mult hóban 150-es %-ot keresett, a teljes napi keresete tehát napi 10 korona volt. A törvény értelmében a teljes

napi kereset felét, azaz 5 korondt kellene kapnia, s ezzel szemben csupán a napibérért, azaz 4 korondt kap s ezt is csak akkor, ha nős, illetve családos.

Lásza Lakatos ur, most ismét gazdagabb lett egy — felvilágosítással.

Végül pedig így ír Lakatos ur:

E helyen kérjük Önagyméltóságát, indíttasson szigorú vizsgálatot az esküt le nem tevők érdekében; ha az elbocsátottak igaz vallomásaiból kiderül, hogy közvetve vagy közvetlenül a „Magyar Vasutas” nyílt vagy ügyesen burkolt bátorítására tagadták meg az esküt, úgy tekintse ezt enyhítő körülménynek Önagyméltósága és fogadja vissza a szerencsétleneket és adja meg nagylelkűségéből nekik, valamint családjuknak a mindennapi kenyeret. A felbujtó pedig részesüljön megérdemelt dorgálásban mindnyájunk előtt.

Lakatos ur olvasta minden egyes számát lapunknak. Mutasson egyetlen egy sort is, amelyben mi bátorítottunk valakit az eskü megtagadására. Aki ilyeneket állít, az hazug rágalmozó. Sem nyíltan, sem burkoltan nem bujtogattunk senkit az eskü megtagadására, s akiket elbocsátottak, nem az eskü megtagadása miatt bocsátották el, ez csupán ürügy volt, hogy kidobhassák őket.

Hogy örül ezen Lakatos ur, amikor azt írja:

Pedig azoknak kenyér kell és nem cserkoszoru!! Ezt adjon a „Magyar Vasutas”!!

Hát Lakatos ur, az öntudatos munkásság mind a mai napig is segíti ezeket a rendszabályozottakat. Eddig 2500 koronán felüli gyűjtést mutattunk ki, *amelyhez Lakatos urék egy fillérrel sem járultak*. Egykét garasra nagyobb szükségük van az éhezőknek, mint Lakatos ur cikkeire.

Egyébként Lakatos ur üres fecsegéseire többet nem reagálunk. Az az ember, aki cikkét így végzi:

Ezen munkástestvéreknek *ajánlom a szövetkezeti szocializmus törvényei szerint felépített „Magyar szent korona országainak vasutas szövetségét”*,

nem érdemli meg, hogy komolyan vegyék. Ebben, az, egy mondatban annyi a tudatlanság, hogy nem hisszük, hogy a „Vasutas Szövetség” szerkesztői elolvasták volna.

Amiként mi is szánjuk-bánjuk, hogy Lakatos ur cikkét ebéd előtt olvastuk. Lakatos ur, ön szereti a példabeszédeket. Aki nem tud arabusul...

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményel.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

A szövetség összes tagjaihoz!

Tagtársainkat felhívjuk, hogy az eddig esedékessé vált tagsági díjakat saját érdekükben egyenlítsék ki, annál is inkább, mert még e hónapban a jogosulatlan tagokat töröljük. A törölt tagok összes szerzett jogait — köztük bármilyen segélyre való jogosultságukat is — elvesztik és csak új tagokul vétethetik fel ismét magukat. A központi vezetőség.

Értesítés. A központi vezetőség a karácsonyi ünnepek alkalmából 500 korona rendkívüli segélyt utalt ki 15 helyi csoport betegei részére. Ebből az alkalomból értesítjük a csoportok vezetősegeit, hogy jövőben az olyan csoportok tagjait, ahonnan az elszámolásokat nem küldik be rendszeresen, mindaddig nem segélyezhetjük, amig a csoportoktól a 80% be nem érkezik.

A központi vezetőség az év folyamán a következő helyi csoportok taggyűlésein képviselteti magát:

December 22, vasárnap este 6, *Kecskemét*.

„ 29, „ d. u. 3, *Pozsony*.

A taggyűlésen mindenki ott legyen.

Felhívás!

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége minden kedden este 7 órakor a VI., Lehel-utca 21/b. szám alatti vendéglő külön helyiségében, minden pénteken este 6 órakor pedig a VII., Thököly-ut 30. szám alatti vendéglő helyiségében

sorozatos előadásokat

rendez. Az előadások célja, a vasuti munkássággal megismertetni mindazt, ami az általános műveltséghez okvetlen szükséges. Megjegyzendő azonban, hogy az előadások nem csupán az előadók felolvasására terjednek ki, hanem oda céloznak, hogy az előadott anyagot ki-ki meg is tanulja, úgy hogy ebből mintegy vizsgáznia is tudjon. Az előadások anyaga a következő:

I. A föld. 1. Keletkezése. 2. Földrajz. 3. Allati és növényi élet.

II. Az ember. 1. Származása. 2. Fejlődése. 3. Történelem.

Az előadások hallgatása ingyenes.

Értesítés. A központi vezetőség 1907. évi november hó 29-én megtartott vezetőségi ülésének határozata értelmében a közgyűlési küldöttek költségeit az illető helyi csoport a 20%-ból tartozik fedezni.

A helyicsoportok közleményei.

A debreceni helyicsoport helyiségében minden kedden János ev. ref. lelkész a szocializmusról, minden szombaton este pedig Faber párttitkár a keresztény-szocializmusról tart előadást.

Az Északi főműhelyi helyicsoport helyiségét a Hungária-körut 286. sz. alól a X. ker., Kőbányai-uton levő Müller-féle „Jószívűkhöz” címzett vendéglő külön helyiségébe helyezte át.

A sziszeki helyicsoport értesíti tagjait, hogy a könyvtár és olvasóköri mindennap rendelkezésükre áll.

A kecskeméti helyicsoport 1907. december 22-én, d. u. 5 órakor, rendkívüli taggyűlést tart, melyre a vidéki tagtársakat is elvárjuk. A gyűlésen a központ is képviselve lesz.

Közügyléseket tartanak a következő helyicsoportok:

December hó 25-én, d. u. 2 órakor, Bánd. Január hó 5-én, d. e. 10 órakor, Székesfehérvár (József-utca 14).

„ „ 5-én, d. u. 3 órakor, Kolozsvár (Ferencz József-ut 63).

„ „ 5-én, d. u. 2 órakor, Kaposvár (Medgyes-utca 40).

„ „ 5-én, d. e. 9 órakor, Máv. gépgyár (Orczy-ut 47).

„ „ 6-án, este 7 órakor, Szabadka.

„ „ 18-án, szombaton, este 7 órakor, Érsekújvár (Vásár-tér).

„ „ 19-én, vasárnap, d. u. 2 órakor, Versec (Rákóczi-ut 43).

Felhívás az összes helyicsoportokhoz! Tekintettel a szövetség évi mérlegére, arra kérjük a csoportok vezetéségeit, hogy a november havi elszámolást haladéktalanul küldjék be. Egyben ez uton szolítjuk fel a csoportokat, hogy évi rendes közgyűlésüket 1908. január havában tartsák meg. A közgyűlés napja a szövetség központi irodájában 2—3 héttel megelőzőleg bejelentendő.

A ruttkai helyicsoport ez uton mond köszönetet Kovács Hugónak az ajánlékozott könyvekért. A kölcsönvett könyvek újév napjáig, a könyvtár rendezése miatt, beszolgáltatandók.

A Máv. gépgyári helyicsoport folyó hó 22-én, vasárnap délelőtt 9 órakor, az Orczy-ut 47. szám alatti Melicher-féle vendéglőben, igen fontos napirenddel taggyűlést tart, amelyre a tagtársak pontos megjelenését kéri a vezetőség.

A ceglédi helyicsoport január hó 4-én, este 7 órakor, Szelei-ut 21. sz. alatt, taggyűlést tart, amelyen a központ is képviselve lesz.

A debreceni helyicsoport vezetősége felhívja a hátralékban levő tagtársak figyelmét, hogy tagsági hátralékaikat 1908. január 1-ig rendezzék, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk szigorúan az alapszabályokhoz ragaszkodni és a hátralékosokat a taglétszámból törölni.

A szombathelyi helyicsoport 1907. december 29-én, vasárnap d. u. 4 órakor, taggyűlést tart. A tárgysorozat fontos. Tömeges megjelenés a tagok saját érdeke. — A hátralékos tagsági díjakat a tagok haladéktalanul szolgáltatassák be, mert ellenkező esetben a létszámból töröltetnek.

A vezetőség.

Munkástársak!
Mindenüti, ahol megfordultok,
követeljétek a Népszavát.

Szűkmarkuság.

Alábbiakban közlünk egy olyan rendeletet, amelyből meggyőződhetik mindenki, hogy mily jogosan léptünk fel most egy esztendeje az alamizsna-törvényjavaslat ellen. Ebből a javaslatból július elseje óta törvény lett, amelynek szűkmarkuságát csak most fogják a Máv. betegpénztárának tagjai érezni. Az alábbi rendelet hivatkozik az állami munkásbiztosító hivatal 2762. számú rendeletére, amelyből azonban nem olvastuk ki, hogy nem szabad magasabb segélyezést adni, mint amennyit a törvény előir. Mégis a törvényre támaszkodva beszünteti az igazgatóság a végkielégítést, a fűrdősegélyt s a kórházi ápolást 28 napra redukálták. Aki ennél tovább marad a kórházban, az csak a táppénzt kapja.

Egyébként szükségesnek tartjuk a rendeletet ideiktatni:

296911/907. A1.

Az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárnak a betegsegélyezés mérvéről szóló határozat tárgyában.

(Minden szolgálati főnökségnek, orvosi tanácsadónak és pályorvosnak.)

Az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár 1907. évi november 24-én tartott első alakuló közgyűlése a pénztár által biztosított tagjainak betegség esetében a közvetítő szervei, nevezetesen a kerületi munkásbiztosító pénztárak, ugyszintén a vállalati és magánegyesületi betegsegélyző pénztárak által nyújtandó segélyek mérvét akként állapítja meg, amint azt az 1907. évi XIX. t.-c. VI. fejezete s illetve a törvény idézett fejezetében megállapított mérven felül — azonban az ugyanott megállapított legmagasabb mérvet meg nem haladól — az illető pénztárnak az 1891. évi XIV. t.-c. alapján alkotott alapszabályai meghatározzák.

Az illető pénztárak alapszabályainak a betegség esetében az 1907. évi XIX. t.-c. VI. fejezetében megállapított legcsekélyebb mérvű segélyezést meghaladó segélyek nyújtására vonatkozó rendelkezései, addig a határig, melyet a törvény idézett fejezete a nyújtható segély legmagasabb mérve tekintetében megállapít, mindaddig hatályban maradnak, amíg a betegség esetében nyújtandó segélyek mérvét az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár közgyűlése alapszabályai-ban másként meg nem állapítja.

A fentiekben szó szerint idézett határozat a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatalnak — a f. é. november 28-án megjelent „Munkásbiztosítási Közlöny” 19. számában közzétett 2762. számú rendeletével jóváhagyatván, a közzétételtől mindama betegsegélyző pénztári szolgáltatmányok, amelyek a törvényben meghatározott legmagasabb mértéket meghaladják, beszüntetendők.

Ebből folyólag mindenekelőtt az alapszabályok 11. §-ának k) és n) pontjaiban kivételes esetekre megállapított végkielégítés és fűrdősegély, mint-hogy azokat a törvény kizárja, többé ki nem utalhatók.

Felhívjuk tehát az üzletvezetőségeket és önálló műhelyfőnökségeket, — mint a végkielégítésnek

és fűrdősegélyeknek kivételes engedélyezhetésével az 1903. évi 12. számú „Hivatalos Lap”-ban 16333. szám alatt közölt rendelet szerint megbízott hivatalokat — hogy a szóban forgó kétrendbeli szolgáltatmányt többé ne engedélyezzék. Ezzel egyidejűleg az 1906. évi 36. sz. „Hivatalos Lap”-ban 127136. sz. a. közölt rendeletnek azt a részét, amely szerint nőtagoknak fűrdősegély engedélyezhető volt, hatályon kívül helyezzük.

Tájékoztatásul megjegyezzük, hogy ezzel az intézkedéssel a fűrdő- és munkás-penzionátusi ellátásoknak természetbeni szolgáltatása nem érintetik s ezek továbbra is kiadatnak.

A törvény kimondja továbbá, hogy köz- és nyilvános jellegű kórházakban, egyetemi klinikákon és országos bábaképződékekben ápolt tagok ápolási díjai a pénztárt a legutolsó osztály szerint csak négy hét tartamára terhelik; azontul, legfeljebb azonban az alapszabályszerű segélyezés lejártának időpontjáig, csupán a tag részére házi kezelése esetén járó táppénz fizetendő a kórháznak.

Kórházba való utalás esetén tehát szem előtt tartandó lesz, hogy a betegsegélyző pénztár csak 28 napig tartozik az ápolási díjakat — az utolsó osztály szerint számítva — fizetni, minélfogva ezentul, ha a házi ápolás esetén kijáró táppénz kevesebbet tenne ki, csak a kórházi ápolás tartamára eső táppénz utalandó ki a kórháznak. A számla tehát úgy lesz érvényesítendő, hogy az első 28 napra a kórház utolsó osztályu díjtétele, azontul pedig a táppénznek napi összege alkalmazandó. A két tétel alkothatja tehát azt az összeget, amely kórháznak kiutalható. Magától érteődik, hogy — amennyiben az egy napi táppénz összege a kórházi díjtételnél nagyobb volna — ebben az esetben a 28 napon túl is nem a táppénz, hanem a kórház ápolási díjtétele lesz a számla érvényesítésénél alapul veendő.

Hogy pedig a törvény alkalmazása a kórházi utalvány szövegében is kifejezésre jusson és illetve, hogy tévedéseknek már ezáltal is eleje vétessék: rendeljük, hogy a 4. sorz. kórházi utalvány-mintán minden beutalás alkalmával a leghosszabb ápolási időtartam megjelölését magában foglaló bekezdésben a „pénztár” és „legfeljebb” szavak közt ez a kitétel: „az 1907. évi XIX. törvény értelmében”, kéziratilag beszúrassék.

Figyelmeztetnünk kell azonban arra, hogy családtagoknak házi gyógykezelés alatt táppénz nem járván, azok után — amennyiben kórházba utaltnak — a betegsegélyző pénztár csak 28 napi ápolási díj erejéig (az utolsó osztály szerint) terhelhető meg; ez időn túl családtag a pénztár terhére egyáltalán nem ápolható. Családtag kórházi utalványa tehát legfeljebb 28 ápolási napra érvényesíthető.

A nős vagy gyermekkel bíró tagok kórházi ápolása esetén a hozzátartozóknak fél táppénzre való igénye (l. alapszab. 11. §-ának f) pontját) fentiekben érintve nincs.

Megjegyezzük még, hogy a törvény a magán-kórházak igénybevételét is megengedi, ha velük előzetesen egyezség létesült. Miután azonban ily egyezség létesítése a törvény további rendelkezéseiben az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár feladatahoz utaltatott, ennél fogva addig, amíg eziránt külön értesítés ki nem adatik, ily magán-kórházak és gyógyintézetek igénybe nem vehetők. Kivétel csak beigazolt sürgős szükség esetén tehető, amikor is az illető magán-kórház legutolsó osztályában való ápolás szokásos díját — a fentiekben megállapított korlátozás betartása mellett — vállalhatja a pénztár magára.

Végül felhívjuk az összes szolgálati főnökségeket, hogy a jelen rendeletet tudomásul és alkalmazkodás végett az illetékes pályorvos urakkal azonnal közöljék s annak bizonyosságául, hogy ezen megbízatásnak eleget is tettek, a jelen „Hiv. Lap.”-on aláírásukat kikérjék.

Budapesten, 1907. évi december 11-én.

Az általános igazgatási főosztály:

Marx János,

miniszteri tanácsos, igazgató.

Szerencsére az országos pénztár igazgatóságában szervezett munkások ülnek, akiknek módjukban lesz a vasutasok érdekeit is megvédeni.

Minden céltudatos vasutasnak kötelessége a Magyar Vasutast terjeszteni.

A fegyelmi bizottságok megalakulásáról.

A Hivatalos Lap 68-ik száma közli a fegyelmi bíróságok teljes névsorát. A munkások külön fegyelmi bíróságaiba megválasztott 50 tag közül 33 szervezett munkás, akik tagjai a Vasuti Munkások Országos Szövetségének.

Alant közöljük a külön fegyelmi bizottságok (ugy a megválasztott, valamint az igazgatóság által kinevezett tagok) névsorát, megjegyezve, hogy a megválasztás 1908., 1909. és 1910. évekre szól.

A műhelymunkások külön fegyelmi bírósága.

(A dült betűkből szedetttek szövetségi tagok.)

Elnök: Dr. Bartsch Gusztáv, igazgató-helyettes.

Kinevezettek: Választottak:

Rendes tagok:

Vész Béla főmérnök, Kiss Miklós asztalos,
Vuskits József főfelügyelő, Berecz Lajos gép-lakatos.

Póttagok:

Karenovits József fő-Quarda Nándor vas-
ellenőr, esztorgályos,
Novák Tivadar mérnök, Hirschler Ignác réz-
esztorgályos,
Unger Emil főfelügyelő, Szitó Ferenc öntő.

Balparti Üv.

Elnök: Braun Ferenc, felügyelő.

Kinevezettek: Választottak:

Rendes tagok:

Thoma József főellenőr, Szodola Károly elő-
Kovács Ödön főmérnök, munkás,
Fohánku András rak-
tári munkás.

Póttagok:

Messinger József ellenőr, Bartosik János kocsi-
Révay Lóránt mérnök, tisztító,
Beke István hivatalnok, Lendvay Jakab laka-
tos,
Vass István III. raktári
munkás.

Állandó fegyelmi vizsgálóbiztos: Széll Sándor,
fogalmazó.

Jobbparti Üv.

Elnök: Pauer Gyula, titkár.

Kinevezettek: Választottak:

Rendes tagok:

Kün Viktor főmérnök, Bauer Endre bádigos,
Árvay István főmérnök, Boros Dezső munkás.

Póttagok:

Király Miksa felügyelő, Piffkó János gáztöltő,
Havas Artur főmérnök, Bencsik István elő-
Braun Vilmos főellenőr, munkás,
Geiger Sándor raktár-
munkás.

Állandó fegyelmi vizsgálóbiztos: Fassberger József,
segédtitkár.

Aradi Üv.

Elnök: Dr. Valkányi Rezső, oszt.-vez. titkár.

Kinevezettek: Választottak:

Rendes tagok:

Szilaj Mihály főellenőr, Szabó János pft. ács,
Hitzing Antal mérnök, Farkas József fékező.

Póttagok:

Németh József főmérnök, Horváth Lajos állomási
Erdős Dezső ellenőr, munkás,
dr. Végh Endre fogal- Stoch Sándorfőkműhelyi
mazó, esztorgályos,
Czikó Lajos napibéres
fűtő.

Állandó fegyelmi vizsgálóbiztos: Banovits László,
segédtitkár.

Debreceni Üv.

Elnök: Motesiczky Hugó oszt.-vez. titkár.

Kinevezettek: Választottak:

Rendes tagok:

Stinghy Kálmán főellenőr, Dézsi Gábor pályafen-
állomásfőnök, tartási előmunkás,
Garda Dezső főmérnök, Horváth Sándor rak-
fűtőházfőnök, tartási előmunkás.

Póttagok:

Kereszthy Béla oszt. vez., Kovács Bálint pályafen-
főmérnök, tartási előmunkás,
Klapka András hiva- Katona Balint pályafen-
taltok, tartási előmunkás,
Weisz Ottmárhivatalnok, Kónya Sándor pályafen-
szertárfőnök, tartási előmunkás.

Állandó fegyelmi vizsgálóbiztos: Csáki Alajos,
titkár.

Kolozsvári Üv.

Elnök: Homonnay Bálint oszt. vez., titkár.

Kinevezettek: Választottak:

Rendes tagok:

Dózsa Miksa főmérnök, Orbán Domokos fűtő-
Némethy Imre főellenőr, házi munkás,
Balázs János távirda-
munkás.

Póttagok:

Judik József főmérnök, Albert Márton raktár-
Kopp József főellenőr, munkás,
Ürmösy Jenő ellenőr, Berke János szertári
munkás,
Török Péter napibéres,
lámpakezelő.

Állandó fegyelmi vizsgálóbiztos: Dr. Bereczky
Sándor, titkár.

Miskolci Üv.

Elnök: Fűrész Sándor felügyelő, oszt.-vez.

Kinevezettek: Választottak:

Rendes tagok:

Hauser Ernő főmérnök, Körömczy József elő-
Bottka Attila segédtitkár, munkás,
Nagy József pályamunk.,

Póttagok:

Gujássa Andor főellenőr, Siklósi Lajos pályamun-
Zajácz István ellenőr, kás,
Apáthy András Ferenc Elek Dániel kazánkovács,
hivatalnok, Lénárt Dániel kőműves.

Állandó fegyelmi vizsgálóbiztos: Szűts József Jenő,
fogalmazó.

Szegedi Üv.

Elnök: Erdélyi Béla oszt.-vez., felügyelő

Kinevezettek: Választottak:

Rendes tagok:

Árkövy János felügyelő, Idő. Katona Ferenc
Máthé Károly főmérnök, pályafentartási munk.,
Muesi István fűtőházi
munkás.

Póttagok:

Láczay Szabó Jenő fő- Idő. Sipos Ferenc ki-
mérnök, segítő fűtő,
Muntján Valér ellenőr, Tóth Sándor szertári
dr. Motika Adolf fogal- munkás,
mazó, Dicső Antal raktári
munkás.

Állandó fegyelmi vizsgálóbiztos: Dr. Drégely Géza,
fogalmazó.

Szombathelyi Üv.

Elnök: Szakall Ferenc osztályvezető, titkár.

Kinevezettek: Választottak:

Rendes tagok:

Litassy János főmérnök, Fanton Antal ács,
Földessy Ödön ellenőr, Rozmann József pályafen-
munkás.

Póttagok:

Papp József főellenőr, Leposa János szertár-
Weörös Géza ellenőr, munkás,
Szabó Lajos mérnök, Pekker József kisegítő
fűtő,
Nagy Vendel kocsisztító.

Állandó fegyelmi vizsgálóbiztos: Dr. Ferenczi Alajos,
segédtitkár.

Zágrábi Üv.

Elnök: Edenbergi Langer Rezső.

Rendes tagok:

Konic Károly felügyelő, Darázs János pályafen-
Kment Antal főmérnök, tartási munkás,
Herczeg Ferenc pályafen-
tartási munkás.

Póttagok:

Mandl Károly főmérnök, Molnár János kerti-
Storck Lipót főmérnök, munkás,
Bíró József mérnök, Pilcz Gusztáv pályafen-
munkás,
Jaki László pályafen-
munkás.

Ugyancsak ez a száma a Hivatalos Lapnak közli a fegyelmi bíróságok ügyrendjét, ügykezelési szabályait, amelyek azonban oly sablonosak, hogy lekölésükre nincs helyünk.

LEVELEZÉS.

Dombóvár. (Az 50-ik Hivatalos Lap.)

Az 50-ik számú Hivatalos Lapot nálunk is osztogatták. Valószínűleg azért, hogy — ezzel fűtsünk be. Van ugyan szó a rendeletek között tüzelőről, amelyet részletre kellene kapnunk, azonban nem kapjuk sem a fűtőházban, sem a pályafentartásnál. Az utóbbi kategóriához tartozott munkások nem

kapják meg a 217417/907. A. sz. alatti rendeletnek 12., 13. és 14. szakaszában előírt tulóra-díjazásokat és kiküldetési díjakat.

A nyolc napi szabadságot részletekben megkaphatjuk, de nem fizetik meg. A külön-órát október havában díjazták, mert „október 10-én jól viseltük magunkat“. Azóta azonban mit sem akarnak tudni a főnökségek a tulorák díjazásáról. A munkások ennél fogva legjobban szeretnék, ha minden hónapban volna egy kis október 10-ike, amellyől a Máv. megint ijedezne. Ilyenkor, merő ijedében, meg is szokta adni mindazt, amit a rendeletekben számunkra biztosított.

Most még csak azt szeretnők tudni, hogy a dombóvári állomási, raktári és szertári munkások miért kapják meg a Hivatalos Lap-ban biztosított kedvezményeket és minem?

Meg hogy miért nem mondja az állomási főnök ur munkásainak azt, amit Radó (?) Salamon fűtőházi főnök ur is szokott mondani: „Ne egyél csirkét, zabálj vereshagymát!“

A kérdezősködőnek röviden felelhetünk: Az ilyen kijelentéseket nem kell komolyan venni. Radó urat bizonyára hajdani emlékek fűzik — a vereshagymához. Ezért emlegeti annyiszor.

Érsekújvár. (Csendélet a műhelyben.)

A Máv. érsekújvári állomáson a sürü közlekedés s az átjáró hid hiánya meggátolja a munkásokat abban, hogy pontos időben érkezzenek a műhelybe. Gyakran kénytelenek 15—30 percet a műhely előtt fagyoskodni, mert várótermük nincs. A munkások kénytelenek minden akadályt legyőzni, csak hogy megmeneküljenek az utóbbi időben divó sulyos és gyakori pénzbüntetésektől, amikben, sajnos, bőven van részük, ha a fentemlített okok miatt 1—2 percet késnek.

Az érsekújvári műhelymunkások anélkül is megrövidített napi munkaidővel bírnak s ezt még sulyosítja a rossz munkabeosztás, úgy hogy míg egyes csoportok hétköznapokon a tétlenségre vannak kárhoztatva, addig vasárnap berendelik őket munkára.

Ehez járul még az is, hogy a művezető urak úgy találomra kalkulálják az akkordárakat, mint például: az asztalosoknál, akik évekkal ezelőtt 90—100%-ot kerestek, de ma csak 50—60%-ot kereshetnek.

Ha az asztalosok panaszszal fordulnak Zsoldos Zeicsik Hubert művezető urhoz, úgy azt mondja: „Mit akarnak? Maguk nap-szamosok.“ Nem látja el a munkásokat még a kellő szerszámmal sem, mert úgy is tudja a művezető ur, hogy a munkást nem hallgatja meg senki sem, hogy a főnökség készpénznek veszi mindazt, amit a művezető állít.

Igen szomorú, hogy a főnökség elzárkózik a munkások jogos panaszai elől, bárha minden munkás tudja, hogy a főnökségnek tudomása van arról is, hogy milyen szép „titkok“, „rejtelmek“ képezik szóbeszéd tárgyát.

Például a lőszőr és az üveglapok miatt is az ártatlan öröket büntették. A lőszőrrel meg az üveglapokkal kapcsolatban egy művezető nevét is emlegetik. Most azután meggyőződünk, hogy a februári ankétén mily igazat mondott a főnök ur, amikor derültseget okozott ama kijelentésével, hogy a művezetőket az anyagkezelést illetőleg nem lehet ellenőrizni. Ugy látszik azonban, hogy csupán Érsekújvárott nem. Ez azonban nem bizonyítja még azt, hogy az elszámolást illetőleg a művezetőket nem kell ellenőrizni, hogy milyen árakat számítanak fel. De azt sem jelenti, hogy a munkást nem kell kihallgatni, s hogy egyes művezetők szava mindig szent.

Ha a műhelyfőnökség osztja nézetünket, akkor legyen szíves meghallgatni az összes bognárokat, az asztalosokat és bádigosokat sérelmeit.

Elhisszük, hogy ez munkát jelent és hogy a főnök ur más irányban is elfoglalt, de ezt meg kell tenni a munkások és az intézet érdekében.

Németség. (Bérleszállítás.) Panaszos levelet kaptunk egy kis helységről. Azt írják a vasuti munkások, hogy amióta az

esküt letették, csakugyan rabokká váltak. A munkát ők is megszokták. Cseppet sem huzódnak ettől, sőt szótalan tűrnék azt is, ha éjjel-nappal kellene dolgozniuk, csak legalább tisztességesen díjaznák őket. Az eskületétel idején még 95 krajcár volt a napibértük, de már ezt is keveselték. Akkoriban azzal vigasztalták őket, hogy sohase busuljanak, hiszen a bérek ugyanis állandóan emelkednek és sohasem kisebbednek. Október havában azután levontak 10 fillért a napibérből. Azt mondták: *Októberben a nap tíz fillérrel — rövidebb.* És jött november hava, amelyben már 20 fillérrel rövidültek meg a napok.

Két hónap alatt tehát 30 fillérrel szállították lejjebb a napibért. De tudvalevő, hogy decemberben a napok még rövidebbek, miért is az éhenhalás megvetésével várjuk a napibér újabb leszállítását.

Az egyedüli vigaszunk az, hogy már januárban a napok nem rövidülnek, mert különben megesnék, hogy nekünk kellene fizetni a Máv.-nak, amiért dolgozni enged. És ez a bérleszállítás most történik, amikor a hideg időszak alatt több ruhát rontunk a nedves időben. Amikor több tüzelő és világító anyagra van szükség. Mindenekfelett pedig az élelmicikkek árai oly rohamosan emelkednek, hogy csupán a Máv. a megmondhatója, hova fogunk jutni az ilyen éhbérek mellett.

Zombor. (*Szervezkedjünk!*) A zombori vasuti munkásság is kezd észhez térni és szervezkedik. A szövetségtől nyert utmutatás szerint, sikerült a munkásságnak a főnökséget meggyőzni arról, hogy a tüzelő anyagot a munkásság részletekben is fizetheti. Olyan jogos kérése volt ez a munkásságnak, hogy a főnökség ki sem térhetett előle s igazán szomorú, hogy világos rendeletek ellenére, még az ilyenre is kérni kell a főnökséget. Annál örvedetesebb, hogy a fűtőházi munkások végre *ruhaszekrényeket is kaptak.*

Csekélység az egész, de jellemző a Máv. viszonyokra, hogy még ezt a kicsiny dolgot is egetverő diadalordítással kell fogadni. A pályafentartási munkások sem maradnak télenül. Nagy az elégtelenség közöttük, hogy napibérüket 60 krajcárra szállították le. Ugyanilyen sorsban részesültek a kocsitisztítók is, akiknek egy-két hónapon át díjazták a különórákat, de most *megvonták tőlük.*

Mindeme dolgok csak fokozottabb szervezkedésre készítetik a zombori vasuti munkásságot.

A züllés okai.

III.

Az elmúlt télen nagy ígéreteket hallottunk, hogy jövő esztendőre, felismervén a bajokat, elejét veszi a Máv. a kocsihiánynak és a vele együtt járó rettenetes kalamitásnak.

Az ígért ígért maradt. A tél itt van, csak a hó hiányzik, hogy a tavalyi kocsihiány még fokozottabb mértékben bekövetkezzék.

Pedig, mint cikkünk elején kifejtettük, nem oly nagy a kocsihiány, mint ahogy a hivatalos körök maguk kifejtették, semmiel sem nagyobbak, mint akármelyik másik vasutnál, csak a gazdálkodás rosszabb.

Rosszak a szerződések, melyek alapján a mi kocsiaink pár fillér napi birságért, hónapszámra künn kóboroghatnak Közép-Európában, de — amin kezdenem kellett volna — rossz az igazgatás is, mely az itt benn levő korlátolt kocsianyagot sem képes kellően adminisztrálni, hanem balkezelési nehézségekkel mesterségesen még jobban megnehezíti a kocsi kihasználását.

Nevetségesen rossz a közvetlen gyűjtő-kocsi-rendszer, mely állandóan leköt naponta vagy ezer kocsi és mely rendszer alapján elértük ugyan, hogy száz kilós láda vasszon 3 nap alatt elér Budapestről Kolozsvárra, de egy egész kocsi liszt 4—5 napig hever ugyanakkor Nagyváradon, mert nincs vagon, mely Kolozsvárra elszállítsa. A darab-

áru-forgalom az államvasutnál a sokkal fontosabb kocsirakományi forgalommal szemben előnyben van.

Miért? Mert a darabáru-forgalmat rendszer — igaz, hogy német rendszer alapján — bonyolítják le, úgy hogy minden legkisebb állomás abban a helyzetben van, hogy a darabáruját a vonatokban szaladó közvetlen gyűjtő-kocsikon 24 órán belül továbbbithatja, míg a kocsirakományra rendelni kell waggont, mely a rendelés dacára sem érkezik meg; a raktárak csakhamar megtelnek árukkal és rövid időn belül be kell szüntetni a hely hiányában a felvételt, a körülfekvő üzemeknek pedig a gyártást.

A kocsihiányban levő állomások pedig összetett kezekkel kénytelenek nézni, hogyan futnak el előttük a máshova irányított üres kocsik, melyekből lekasztani a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos.

Igy fordulhatott elő a közelmúltban, hogy országszerte sóhiány támadt, pedig az állami üzemeknek csak van elég protekciójuk.

A kocsihiány oka inkább a rossz adminisztrációban keresendő. Az állomások naponta bejelentik táviratilag az üzletvezetőségnek, mennyi a kocsihiányuk és mennyi a feleslegük. Az üzletvezetőség kocsiintézője azután bent csinál egy kocsiosztást, melynek alapján a kocsikat dirigálja. Így beáll az állapot, hogy a nagy rendelkező állomásnak mindig van rendes forgalomnál kocsija, míg a középállomásnak nincsen. Ha most beáll a kocsizavar, mint nálunk esztendő óta észlelhető, akkor a nagy állomásnak sincs, mert nem fut bele elég üres kocsi és hamar beáll a torlódás. Kocsiintézés nélkül is állandóan ki kellene mondani, hogy minden üres kocsit tartozik a kisoroló állomás a neki állandóan kijelölt rendelkezési állomásra továbbítani és pedig a kirakást követő hat, mellékvonatokon tizenkét órán belül.

Igy minden rendelkezési állomás az ő állandó körzetének telepállomása is volna, ahonnan a kocsiszükséget pár óra alatt fedezhető.

Az üzletvezetőségi kocsivezetőségek fölött áll az igazgatósági kocsiintézőség, mely ellenőrzését — ha ugyan tud ellenőrizni — arra használja fel, hogy a vonatbeli intézést összehavarája.

Ezen kocsiintézőségnek tulajdonképpen nem a dirigálása volna a hivatása, hanem állandó vonzó ellenőrzése a futó-kocsiknak, megfelelő és kellően begyakorolt személyzettel.

Az amerikai vonatokon állandó birság van kivétel az indokolatlan kocsihiány minden órájáért. És ezt a kését könyörtelenül be is hajtják. Ezt a rendszert nálunk is be kell hozni a közjó érdekében. Nem büntetést, mely diffamáló, hanem birságot, mely csak a hazug ember zsebébe érinti.

Cikksorozatunk keretén belül kimutattuk, hogy az államvasuti igazgatás züllésének nem friss keletű, hanem évtizedes mulasztásokra visszavezethető okai vannak.

Nem a vasut elaggott, hisz a repülés problémája még mindig nincs megoldva és a haladás legtükrözőtebb segédeszköze még mindig a vasut, hanem elaggott a vasut vezetőségének kezelési rendszere és elaggott maga a vezetőség.

25—30 éve látunk embereket ugyanazon a polcon vezető állásokban.

Szolgáltak mindenféle rendszert, hisz nálunk a rendszerek a miniszterek szerint váltakoznak és ők mindenféle rendszerben beváltak.

És láttuk, ha üresedett egy-egy magasabb állás, akkor nem a vasut által nevelt és gyakorlatilag kiképzett emberekből neveztek ki ezen állásra, hanem kívülről hoztak a vasuton kívül álló embereket, úgy hogy átment a köztudatba, hogy a vasut vezetéséhez nem is kell szakértelem, az államvasut nem más, mint politika, hitbizomány, amelybe mindenki beleülhet, aki „hazafias” érdemeket szerzett, vagy akinek apja vagy sógora elég közeletű és kormánytámogató sulylyal bír.

És láttuk, amit sehol a világon nem lát-

tunk, hogy az egész óriási vasut személyzete fellázadt a saját vezetősége ellen és ennek eltávolítását követelte.

Óriási, erkölcsileg és anyagiilag alig kiheverhető károk keletkeztek. A konzekvenciákat azonban nem vonta le a vezetőség, hanem katonai erővel elnyomva saját lázongó alkalmazottait, először, midőn reáparancsolták, a legridegebb zsarnokságot rendszeresítette és később, midőn új szabadságszellők lengedeztek és felülkerekedett a számlizott szociális érzés, maga segített fizetésrendezési mozgalmat csinálni, ennek a mozgalomnak élére is állt — szintén kormányparancsra.

Mit lát ebből a vasutas?

Azt látja, hogy a feljebbvalója, az igazgatósága, azért, hogy busás fizetést kapjon és hatalmon maradjon, kész a falatot kivenni szájából, viszont kész fulladásig jóllakatni, ha reáparancsolnak.

Magától azonban nem tesz semmit.

És ugyanazon emberektől várnak hűséget, ugyanazon vezetőséggel szemben, mely vezetőség ellen minden vasutas, kicsinytől nagyig, négy év előtt a legelkeseredettebben küzdött!

Ennek mi lett a következménye?

A tekintélyek el nem ismerése.

Az a gerinctelen hivatalnok, akit egy harmincéves ferde szolgálati rendszer teljesen degenerált, az csak belenyugszik valahogy a változhatlanba, de a kis ember, akire mélyebb benyomást gyakoroltak a négy év előtti rázkódtatások, többé nem hisz azoknak, akiket gyűlölni megtanították.

Nem hisz sem jó-, sem rosszakaratoknak.

És nem tudja elhinni, hogy ez a nagy ur, aki társait becsukatta és elcsapatta, mindent elfeledett, mindent megbocsátott volna.

És ő sem feled, ő sem bocsát meg.

Ez a közérzés, melyet semmiféle kedvezés ki nem törül a vasutasok lelkéből.

És ez még a kocsihiánynál is nagyobb baj és végtelenül megbénítja a vasut aktivitását.

Nem fegyelmetlenség ez? A felületes szemlélők és az árulkodók annak szeretnék minősíteni.

A személyzet nem hisz a régi tekintélyeknek és nem tiszteli őket.

És így megmaradván a régi vezetőség, a régi slendrián, bizonyos apátia feküdt a személyzet lelkére, mely magábanvéve a szemnek nem veszedelmes, de veszedelmes az egész vasuti intézményre.

A sztrájkot megrendszabályozták. A passzív rezisztenciát is.

A lelkek rezisztálása azonban tovább tart. És ezen nem segít az 1907. évi 49. törvénycikk.

A munkásbizottságokról.

Szinte meglepetésszámba ment, hogy a karácsonyi segélyek kiosztását az igazgatóság magukra a munkásbizottságokra bízta. El kell ismernünk eme intézkedés helyességét, amennyiben csakis így lehet elérni azt, hogy a segélyezések erre érdemes, nem pedig agyonprotezsált egyének tulajdonába jussanak. A dolog magát a főnökségeket is annyira meglepte, hogy egyes helyeken előbb még a munkásbizottságok megválasztását is meg kellett ejteni. Bárha a Hi-atalos Lap 50-ik száma csupán a műhelyi munkásbizottságokról tesz említést, mégis a hozzánk beérkezett jelentések szerint a tönbi kategóriák is választottak munkásbizottságokat. Kíváncs volt, ha ezt, illetőleg a szükséges tudnivalókat az igazgatóság nyilvánosságra is hozná.

Maguk a műhelyi bizottságok megválasztása már befejezett tény. Ezek január első napjaiban már meg is kezdik működésüket.

A munkásbizottságok részére utasítást adni, maga a munkásság van hivatva. Gyakori értekezletek tartása, az óhajok és kívánságok tüzetes megvitatása nagyban elő fogják segíteni a munkásbizottságok működését. Ha egyik-másik munkásbizottság mű-

ködését nem koronázza a remélt siker, úgy ennek oka inkább a munkásokban, mint a munkásbizottság tagjaiban keresendő.

A munkásság erkölcsi kötelessége a bizottságot munkájában tőle telhetőleg támogatni, viszont azonban a munkásság méltán elvárhatja, hogy a bizottsági tagok férfias, bátor és szókimondó viselkedésükkel a helyzet magaslatára fognak emelkedni.

Ami pedig a munkásbizottságok elnökeit (az egyes szolgálati főnökök) illeti, úgy ezek a munkásbizottságok ülésein tanúságot tehetnek majd szociális érzékükről. Kivánatos volna, ha ezeken az üléseken a szolgálati főnökök megfellebbeznének arról, hogy ők szolgálati főnökök s ehelyett első sorban emberek, de modern gondolkozásu emberek lennének.

Ami a munkásbizottságok letárgyalandó anyagát illeti, hát az kimeríthetetlen. A gazdasági hátrányok, a jóléti intézmények hiánya és tökéletesítése szakadatlanul szolgálnak oly anyaggal, amely eléggé foglalkoztathatja a munkásbizottságokat.

Idevonatkozólag az egyes műhelyek speciális viszonyai mérvadók. Minden műhely munkássága önmaga ismeri legjobban ama feladatokat, amelyek első sorban várnak megvalósításra. Egyes műhelyekben egy és más dolog még csak jámbor óhajt képez, holott ugyanezt a dolgot már a másik műhelyekben élvezik. És viszont az előbbi műhelyekben lesznek olyan előnyök, amelyek meg az utóbbiakban hiányzanak.

Vannak azonban olyan elintézni valók, amelyek nemcsak egyes műhelyek, hanem az összes műhelyek munkásait is érdeklik.

Ezek a megoldásra váró feladatok 3 pontba foglalhatók:

1. A 9 órás munkaidő.

2. A szombat délutáni munkaidő rövidítése.

3. Automatikus béremelés.

Nézzük csak közelebbről eme, az összes műhelyi munkásokat érdeklő kérdéseket.

A 9 órás munkaidő már Magyarország minden számottevő üzemében állandó. Ezzel szemben a Máv.-nál még 10 órás munkanap divik.

Most, hogy a másfél órás ebédidőt bevezették, a munkaidő-keret még napi fél órával meg is hosszabbodott.

Az idevonatkozó rendelet kibocsátásakor azt véltük, hogy a másfél órás ebédidő engedélyezése a napi munkaidőt 9 és fél órára fogja leszállítani.

S különös, akármennyire hangoztattuk is addig a másfél órás ebédidő szükségét, ma arra az álláspontra kell helyezkednünk, hogy olyan körülmények között, amiként ezt megvalósították, semmiféle gyakorlati értéke nincs.

Tessék csak például az északi főműhelyen körültekinteni. Az itt dolgozó munkások 30%-a nem a fővárosban lakik.

Mi hasznuk van ezeknek a másfél órás ebédidőből, mikor reggel egynegyed órával korábban kell elindulniok hazulról s napnyugta után egynegyed órával később vetődnek haza, mint azelőtt.

A másfél órás ebédidőnek meg kell szerezni a gyakorlati értékét a 9 órás munkanap behozatalával.

A gyengébbek kedvéért — köztük első helyen a Máv. — megjegyezzük, hogy a 9 órás munkaidő behozatalának a mai munkabérek nem szabad hátrányosan érinteni.

A Máv. képes megadni a 9 órás munkanapot, de a napibérek egytizeddel leszállítaná. Ily módon nagyon hamar beleegyezne a dologba. Csakhogy nem oda Buda!

Munkaidőrovidítést bérleszállítás mellett nem óhajtunk. Ehez nem kell szervezkedés. Hanem a munkaidő leszállítását oly módon kivívni, hogy a mai munkabérek épségben maradjanak, sőt még emelkedjenek is, legelső feladatát képezik a műhelyi munkásbizottságoknak.

Szoros kapcsolatban áll ezzel a szombat délutáni munkaidőnek rövidítése.

Tessék csak áttekinteni az „*átikos Ausztria-Bécs*“ felé.

A déli vasuti műhelymunkások Ausztriában szombaton ebédidőmegszakítás nélkül csupán déli 2 óráig dolgoznak.

A Steg. műhely munkásai szombaton csak délig dolgoznak. Mégis mind a két társaság a teljes napibért fizeti ki.

És nagyon is érthető, ha a munkásság a szombat délutáni munkaidőrovidítés után törekszik.

A mindjobban terjeszkedő vasárnapi munkaszünet lehetetlenné teszi, hogy a munkásság szükségleteit a munkaszünetes napokon szerezzék be. Indokolt tehát, hogy szombaton, délután tétessék ez lehetővé oly módon, hogy szombat délután a munka korábban nyerjen befejezést.

Képtelennek tartjuk, hogy a Máv. ez elől kitérjen.

Egyetlen egy nyomós argumentumot sem hozhatna fel eme indokolt kívánság ellen. Ennek a kérdésnek szorgalmazása is a munkásbizottságok feladatát képezi.

A harmadik dolog, amely megoldásra vár, az automatikus béremelés.

Első pillanatra talán kevésbé fontosnak tűnik fel, mint a másik kettő, de közelebbről nézve semmivel sem helyezhető a munkaidő kérdése mögé.

A Máv. összes kinevezett alkalmazottai bizonyos idő leteltével magasabb fizetésben részesülnek. Az összes raktári, pálya-, szer-tári, fűtőházi és állomási munkások napi-bére háromévenként 20—20 fillérrel automatikusan emelkedik, még a műhelyi napszámosoké is.

Egyedül a műhelyi egyezményes ipari munkások azok, akiknek béremelkedése nincs rendezve.

A főnökségek kényük-kedvük szerint emelik annak a napibérét, akinek éppen akarják.

Kedvelt egyének rövid időközökben kétszer-háromszor is részesülnek béremelésben, míg ellenben másoknak évek hosszú sora alatt egy fillér béremelés sem jut.

És vajjon hova vezet ez?

Oda, hogy a munkásság között gomba-módra szaporodnak a besugók.

Olyan emberek, akik munkájukkal nem bírják kiérdemelni a bérük emelését, minden mozdulatát elárulják társaiknak, mert tudják, hogy ennek fejében jutalomképpen a főnökségek 10—20 fillérrel emelni fogják a napibértüket. Ennek az aljas besugásnak csak úgy lehet elejét venni, ha rendeletileg szabályozzák a béremelkedést. Majd ha az automatikus béremelkedést életbe léptetik, akkor nyugodt lehet a műhelyi munkásság, hogy a besugók lassanként kihálnak.

Mert vajjon miért legyen valaki Judás, ha a főnökségek nem jutalmazták csengős pénzben besugását?

Imelátható, hogy mind a három óhaja a munkásságnak indokolt s valamennyi műhelyi munkásbizottság tekintse feladatának ezeket a kérdéseket az igazgatóság elé terjeszteni.

S ha a bizottságokat eme munkájában az összes műhelyi munkásság támogatni fogja, úgy az eredmény nem lehet kétséges.

VEGYES.

Meghívó.

A magyar királyi államvasutak betegsegélyző pénztára 1907. évi december hó 22-én (vasárnap) Budapesten, a keleti pályaudvar érkező-oldalán, az I. em. tanácsteremben, délelőtt 10 órakor

rendkívüli közgyűlést

tart, amelyre a f. é. október hó 20-án tartott rendkívüli közgyűlésre már megválasztott közgyűlési kiküldöttek ezennel meghívotnak azzal, hogy a megválasztásokról szolgálati főnököktől újabb igazolványt szerezzenek és azt a közgyűlésre okvetlenül magukkal hozzák.

A rendkívüli közgyűlés egyedüli tárgya határozathozatal az 1907. évi XIX. t.-c. 199. §-a értelmében a törvény életbelépte, tehát 1907. évi július 1-je előtt gyűjtött vagyon hovaforrítása iránt.

A kiküldöttek 20-án reggel a szövetség központi irodájában előértekezletet tartanak.

A szombathelyi műhely-munkásbizottság tagjaivá a következők választottak meg:

- I. Péntek András, Modlyi József.
- II. Ruzsicska Ferenc, Szabó József.
- III. Bors János, Jursel József.
- IV. Márczi Károly, Fazekas Márton.
- V. Németh Jenő, Horváth Károly.
- VI. Borbély István, Orbán János.
- VII. Vittmann Károly, Tóth János.
- VIII. Gubicz József, Gaál István.
- IX. Pék Lajos, Fabos Vendel.

Intim-Színház. A fővárosi szórakozó helyek között a legnagyobb népszerűsége tett szert a Sándor-téri Intim-Színház.

Az előadások délután 3—7-ig tartatnak. Szinre kerülnek egyfelvonásos bohózatok és magán-számok. Naponta zsufolt nézőtér előtt folynak az előadások s a színház rövid fennállása óta máris kedvenc szórakozó helye a finom izlésű közönségnek.

A műsor diszkrét és válogatott, olyannyira, hogy főleg hölgyközönségből kerül ki publikuma. A vasutasoknak melegen ajánljuk a színházat, ha neimes szórakozást akarnak találni.

Vasárnap délután két előadás van: az egyik 3—5-ig, a másik 5—7-ig tart.

MULATSÁGOK.

A rákosrendező helyiosoport e hó 25-én, délután 5 órakor, egyleti helyiségében kedélyes összejövetelt rendez. Belépő-díj nincs.

A dunaparti helyiosoport e hó 31-én, este 8 órakor, a Soroksári-utca 18. sz. a. vendéglőben tombola, világposta és táncsal egybekötött Szilveszter-estélyt rendez. Személyjegy előre váltva 60 fillér, a pénztárnál 80 fillér.

A Máv. gépgyári helyiosoport vigalmi bizottsága ezuton is felhívja a tagtársak szíves figyelmét ama Szilveszter-estélyre, amelynek tisztta jövedelmét a könyvtár alapja javára fordítják. Belépő-díj nincs.

Szerkesztői üzenetek.

Lapzárlat hétfőn este. Későbbben beérkezett közlemény csak a következő számban közöl-tetik.

Kérjük a közleményeket röviden, de azért érthetően megírni. A papírosnak csakis az egyik oldala használható. Piros tintával vagy ceruzával megírt kéziratok nem használ-hatók fel.

Szerkesztővel értekezni naponta délelőtt 10—12-ig lehet.

Székesfehérvár. A papi pénzen kitartott, népbolondító laposkával nem érdemes foglalkozni. A kutya is akkor ugatja a holdat, amikor az leg-fényesebben ragyog.

Sziszek. Közölni fogjuk. Türelem!

Verebely Sebestyén, alművezető, Piski. Ez-uton figyelmeztetjük önt, hogy a napszámos mun-kásokkal szemben való brutális viselkedésével hagyjon fel, különben kénytelenek leszünk ön ellen a pragmatika alapján feljelentést tenni. El-végre, tán a művezetői állás nem kívánja meg a neveltlenséget? Vagy igen?

Flumbort László III., Nagykanizsa. Önnek úgy látszik fejébe szállt a gyorsvonalat gőze, külön-ben nem tenne olyan nyilatkozatot a szövetsé-günkről, amelynek alapján önt bíróság elé állit-hatnók. Legyen meggyőződve, hogy a nyilat-kozatai után már nem vesszük önt komolyan és nem is fogunk élni a rendelkezésünkre álló fegy-verekkel, mert a tudatlanság nem bűn és mi e sze-rint bíráljuk el az ön „nyilatkozatait“.

Állomásfőnök ur, Sopron. Sokkal átvősebb lenne, ha a közlemény beküldőjének kutatása be-lyett a panaszok megszüntetésére irányuló intéz-kedéseiről számolhatnánk be lapunkban.

Felelős szerkesztő: Faragó Dezső.

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, VII. Nyár-utca 1.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlöttékért a kiadóhivatal nem vállal felelőséget

FRIEDMANN HERMAN

törvényszékiileg bejegyzett órásmester

Budapest, VIII., Vas-utca 19.

(A Rókus-kórház közelében.)

Ajánlja 3 évi jótállás mellett a leg-pontosabban kipróbált, jól járó

„VASUTI ÓRÁT“

Ára 7 korona.

Ezen órát utánvétel mellett, vagy a pénz előzetes beküldése ellen szál-iltom. — Meg nem felelő óráért a pénzt visszaadom.